

Bruselj, 2. maj 2023
(OR. en)

8863/23

Medinstitucionalna zadeva:
2023/0079(COD)

COMPET 380
IND 202
MI 348
POLCOM 72
WTO 58
RELEX 519
RECH 154
CODEC 739

DOPIS

Pošiljatelj:	predsedstvo
Prejemnik:	Odbor stalnih predstavnikov/Svet
Zadeva:	Predlog UREDBE EVROPSKEGA PARLAMENTA IN SVETA o vzpostavitvi okvira za zagotavljanje zanesljive in trajnostne oskrbe s kritičnimi surovinami ter spremembi uredb (EU) 168/2013, (EU) 2018/858, 2018/1724 in (EU) 2019/1020 – orientacijska razprava

V prilogi vam pošiljamo dopis predsedstva o Predlogu uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o vzpostavitvi okvira za zagotavljanje zanesljive in trajnostne oskrbe s kritičnimi surovinami ter spremembi uredb (EU) 168/2013, (EU) 2018/858, 2018/1724 in (EU) 2019/1020 za orientacijsko razpravo na seji Sveta za konkurenčnost 22. maja 2023.

**Dopis predsedstva za orientacijsko razpravo o evropskem aktu o kritičnih surovinah
na Svetu za konkurenčnost 22. maja**

EU je stopila na pot proti temu, da bi najpozneje do leta 2050 postala podnebno nevtralna. Da bi dosegla ta cilj, mora razviti in izdelati širok nabor neto ničelnih tehnologij, za katere so potrebne kritične in strateške surovine. Te surovine so na začetku številnih industrijskih dobavnih verig. Potrebne so ne le za zeleni in digitalni prehod, temveč tudi za krepitev dolgoročne konkurenčnosti EU ter ohranjanje naše odpornosti in varnosti. Te surovine so nepogrešljive tudi v strateških sektorjih, kot so zdravstvo, vesolje in obramba. Motnje v dobavnih verigah imajo lahko znatne negativne posledice za industrijo in varnost EU ter za doseganje političnih ciljev EU.

Povpraševanje po kritičnih surovinah ni bilo nikoli večje. Zaradi obsežnih svetovnih naložb v čiste tehnologije, digitalno preobrazbo in povečane obrambne potrebe zaradi ruske invazije v Ukrajini naj bi se povpraševanje v prihodnjih letih močno povečalo. Skupno svetovno povpraševanje po mineralih se bo v naslednjih 20 letih povečalo za dva- do štirikrat, povpraševanje po surovinah, povezanih z baterijami, na primer litiju, pa naj bi se povečalo na 42-kratnik sedanje ravni. Poleg tega naj bi se po ocenah povpraševanje po kovinah redke zemlje, kot so neodim, disprozij in prazeodim in ki so potrebne za proizvodnjo trajnih magnetov, ki se uporabljajo na primer v vetrnih turbinah in električnih vozilih, v obdobju 2020–2030 povečalo za približno 250 %.

Danes je EU močno odvisna od uvoza kritičnih surovin. Svetovna proizvodnja kritičnih surovin je zelo skoncentrirana v le nekaj državah po svetu. EU je na primer pri lahkih in težkih elementih redke zemlje ter galiju in magneziju močno odvisna od Kitajske (več kot 90 %). Poleg tega kitajski uvoz pokriva 98 % povpraševanja EU po trajnih magnetih. EU je od le nekaj držav močno odvisna tudi pri predelavi in rafiniranju surovin, na primer Kitajska nadzoruje 56 % svetovnih zmogljivosti za rafinirani litij in 58 % rafiniranega mangana, 63 % kobalta, ki se uporablja v baterijah, pa se pridobiva v Demokratični republiki Kongo in 60 % se ga rafinira na Kitajskem. Južna Afrika zadovoljuje 71 % potreb EU po platinskih kovinah, Turčija pa zagotavlja 98 % oskrbe EU z boratom. Nekatere od teh držav ne delijo evropskih vrednot in ne izpolnjujejo evropskih okoljskih in socialnih standardov ter standardov upravljanja. To dejstvo poudarja potrebo po iskanju različnih oblik sodelovanja in krepitvi trgovinskih odnosov EU z zanesljivimi partnerji, na primer s sporazumi o prosti trgovini ali strateškimi partnerstvi.

Kritične surovine so postale lutka v geopolitični igri, v kateri mora biti EU pomemben akter. Očitno je treba diverzificirati vire kritičnih surovin in zagotavljati zanesljivost oskrbe, da bi koristili industriji EU in zagotovili, da bo EU lahko izpolnila svoje podnebne in digitalne cilje ter obrambne potrebe. V ta namen se mora EU osredotočiti na diverzifikacijo uvoza, pa tudi na krepitev lastnih zmogljivosti pri pridobivanju, predelavi in recikliranju kritičnih surovin.

Čeprav ima EU velika nahajališča in delujoče rudnike, je majhen akter pri pridobivanju, predelavi in recikliranju kritičnih in strateških surovin. Stopnja recikliranja številnih surovin je nižja od 1 %. EU ima geološki potencial, vendar je Evropa na splošno premalo raziskana iz številnih razlogov, med katerimi je tudi veliko regulativno breme. Na primer, le približno 2 % svetovnih naložb v raziskovanje gre v države članice EU. To področje ima neizkoriščen potencial. Evropska komisija od leta 2018 skupaj s predstavniki držav članic (člani skupine EU za oskrbo s surovinami) zbira informacije o projektih na področju kritičnih surovin. Podatkovna zbirka trenutno vsebuje podatke o rezervah in virih iz 22 držav v zvezi s 26 kritičnimi in sedmimi drugimi surovinami. Pri začetku projektov pridobivanja v EU so glavno ozko grlo dolgotrajni, razdrobljeni in nepredvidljivi postopki izdaje dovoljenj. Poleg tega so ovire za naložbe nezadostno raziskovanje evropskih mineralnih virov, nedoslednosti med okoljskimi politikami in politikami za spodbujanje naložb ter slab sprejem rudarjenja v javnosti.

Da bi Evropska komisija obravnavala ta vprašanja in zagotovila varno, raznoliko in trajnostno oskrbo EU s kritičnimi surovinami, je 16. marca predstavila sporočilo in uredbo o kritičnih

surovinah. Sporočilo pretežno obravnava zunanjepolitično razsežnost, uredba pa razsežnost notranjega trga in industrijske razsežnosti.

Uredba o kritičnih surovinah temelji na štirih stebrih. Prvič, predlaga se vključitev seznama kritičnih surovin in novega seznama strateških surovin v okvir uredbe, s čimer bi ju kodificirali v zakonodaji. Hkrati se predlagajo referenčne vrednosti za izboljšanje zmogljivosti za pridobivanje, predelavo in recikliranje kritičnih surovin v EU ter usmerjanje diverzifikacijskih prizadevanj. Drugič, v uredbi se predlagajo novi ukrepi za krepitev evropskih zmogljivosti za kritične surovine vzdolž celotne vrednostne verige, kot je nov okvir za izbiro in izvajanje strateških projektov, ki lahko izkoristijo poenostavljeno izdajanje dovoljenj, ter določene nacionalne zahteve za razvoj programov raziskovanja v Evropi. Poleg tega morajo države članice vsem projektom na področju kritičnih surovin zagotoviti enotno vstopno točko za vsa ustrezna dovoljenja. V uredbi se predlaga tudi sklop ukrepov za povečanje recikliranja in predelave kritičnih surovin, da bi zagotovili varnost evropskih zmogljivosti. Tretjič, uredba določa ukrepe za izboljšanje pripravljenosti EU in ublažitev tveganj pri oskrbi. Nazadnje, vzpostavljena bo skupna upravljavska struktura v obliki odbora, ki bo svetoval in usklajeval izvajanje ukrepov iz uredbe ter razpravljal o strateških partnerstvih EU s tretjimi državami.

Izziv za rudarsko industrijo je dejstvo, da je lokacija nahajališč kamnin posledica geoloških procesov, zato mineralnih nahajališč v nasprotju z drugimi industrijskimi dejavnostmi ni mogoče preseliti. Pri predlogih za nov rudnik ali raziskovanju vedno obstajajo nasprotujoči si interesi. Da bi uredba o kritičnih surovinah dosegla svoje cilje, mora najti pravo ravnovesje med različnimi, včasih nasprotujočimi si interesi, kar bi omogočilo večjo proizvodnjo v EU in hkrati ohranilo visoke okoljske standarde. Blažitev kakršnih koli škodljivih vplivov – okoljskih ali socialnih – je enako pomembno pri projektih v tretjih državah.

Ministri in ministrice naj izmenjajo mnenja glede naslednjih vprašanj:

- Ali so ukrepi, predlagani v uredbi o kritičnih surovinah, zadostni, da se doseže cilj krepitve zmogljivosti EU za pridobivanje, predelavo in recikliranje, kot ga je določila Komisija?
 - Ali predlog Komisije zagotavlja pravo ravnovesje med nasprotujočimi si interesi, na primer med okoljskimi standardi in potrebo po večjem pridobivanju, predelavi in recikliranju kritičnih in strateških surovin v EU?
 - Kako lahko povečamo družbeno sprejemanje rudarjenja v državah članicah EU?
-